

«Сыд хъугъэми гъомылапхъэ тыщыкІэштэп»

Джырэблагъэ Тэхъутэмькъое районым тызышэлем тызэблэгъаъэхэм ащыц Хъатитэ Налбый иунэе мэкумэш хъизмэтшаплэ.

Ар къутырэу Суповскэм дэжь щы. Мы мафэхэм гэтхээ лэжъигъэу хальхъагъэм ешушшлэх.

Налбый къизэриуагъэмкъе, 2006-рэ ильесир ары хъизмэтшаплэр зызэхищагъэр. Мэкумэш хъизмэтим зыпарэки емыхъигъэ отраслэ щилажъэштыгъэу, щыненгъэм джащ фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэхъухи, къыкіэллыкъогъе ильесхэр ащ ритигъэх.

Чыгу гектар 2000-м ехъу ылэжъытгыг, ау ыгъэфедэхэрээм ащыщхэр зыехэм защэм, гектаришьэ заулэ щыклагъ. Ареу щитми, непи ылэжъирэр мацкэу плон пльэкыщтэп, гектар 1800-рэ фэдиз мэхъу.

— Чыгулэжъынэр иоф псынкэу плон пльэкыщтэп, ау ащ сизэрэхъагъэм сырыкІэгъожъэу зы такыкы къысекулагъэп, зэрэгъешшэльюном имызакъо, шуагъэ гори цыфхэм къафэхъынным, къэралыгъор гъомылапхъэ щымыкІэнным силахъ хэсэльхъэ, — къыуагъ Налбый.

Мыгъэ йуихыжынэу бжыхъэсэ коц гектар 750-рэ ил. Ар игъом хилхъанеу ыкни ифэшшашм тетэу ешушшэнэу къадэхъугъэшь, лэжъигъэм изытет лъэшэу егъэрэзэ. Гъэрекло коц гектар миным ехъоу ылэжъигъэм, гуртымкъе лъытагъэу, центнер 45-рэ къырихъигъ.

Мы районым ичыгүхэм язытет къыдэллытээмэ, ар къэгэлэгъон дэгүу дэд. Мыгъэ нахыбэжъэу къирахынэу бысымыр щэгугы, ощххэр щынэхэмэ джыри ишлэгъэшхо къизэрэлжэштими къыкіегъэтхы. Налбый къизэриуагъэмкъе, коцэу чылапхъэ ашыщтыр ежхэм къагъэкъы. Ар зытекыщт коцыр, ащ «семенойкъе» еджэх, къещэфыш щилажъэ, алэжъы, агъхазырыш ахъыжы.

Джащ фэдэу гектар 900 фэдиз мыгъэ тигъэгъязэм рагъубытгыг. Блэкыгъэ тхвамафэм ащ ихъын аухыгъ. Пащэм къизэриуагъэмкъе, ала тигъэгъязэу чыгуум рагъекулагъэхэр къыхэкъы. Ахэм яшушшэнхуу,

ащ үүж тигъэгъязэе сатырхэм азыфагу культивацию ашынэу техникэр альхъазырыщтыгъ тэтызэком.

Натрыф гектари 150-ри мыгъэ хъизмэтшаплэм щыхалхъагъ. Аш изытети дэгүу. Тигъэгъязэу,

натрыфэу чылапхъэ ашыщтыр къащэфи.

— Лэжъигъээр игъом чыгум ебгъэкоу, игъом уешушшэмэ, дэгъоу къизэрэлжэштим юхэлъэп, ау етлани ом изытет ельтыгъээр бэ, ащ «илахы къыхильхъан» фад, — ыуагъ Налбый ощххэм зэряжэхэрэд джыри зэ къыхигъэшэу.

Чыгулэжъынэм ишыкІэгъэ техникэ постэури, ыахыжыэр зыщаагыщти хъизмэтшаплэм ил. Мы уахтэм гумэкыгъо шъхьаалэу къэралыгъом ильхэм ашыц санкциеу нэмькі къэралхэм Урысыем къытэйхэхъагъэхэм яягъэу къекуагъэр. А учлэр Налбый зыфэтэгъязэм лэжъигъэ чылапхъэри, чыгъэшшүхэри, гъэстиниагъэри игъом ыкни икъоу къизэрэзэйклагъэхъагъэм ишуагъэкъе зэрарышхо мыгъэ ышыгъэп. Тапэклэ хүщтэй куоу егупшигъенэу фад. Лэжъигъэу ыпхыгъяхэм иоф мы уахтэм ышхъэ илтыр.

Налбый зэрэфаеу мыхъугъэр комбайныкъэм икъэщэфын. Гъэрекло сомэ миллион 25-рэ зыясэу ыгъэнэфэгъагъэр мыгъэ сомэ миллион 10-къе нахъ

лъаплэ зэрэхъугъэм къыхэкъеу, икъэщэфын зэкихъан фадеу хъугъэ. Ареу щитми, лэжъигъэм иуухыжын ащ пае къызэтеуцощтэп, къырихъыжыщтми иягъэригъэштэп.

Щыненгъэм къынгыуо къыхэхъагъэхэм предпринимателэр зыпарэки къагъаштэрэп.

— 1990-рэ ильес къинхэри къызэптигъэх, нэужжими кризисим мызэу, мыттоу тыхэхъагъ. Ахэм зэкэми тапсихъагъэш, санкциекъе тыбгъэштэхъышущтэп. Сид хъугъэми гъомылапхъэ тызэрэцымыкІэштим сицихъэ тель, адэр зэкэе уахтэм къызэригъэфэшт, — къыуагъ ащ.

Нэбгырэ 16-м къыщымыкІеу хъизмэтшаплэм щлажъэ. Ахэм ялэжъаплэ лъэхъаным дештэ, хыныгъо уахтэм щэджэгъуашхэ ашынным, сыдигъоки иофшіекъе амал тэрээхэр яэнхэм пашэм ынаа тет. Нахыбэр ильес пчыагъэ хъугъэу мы хъизмэтшаплэм зэрэутым ар къызэрэдэхъурэр къеушыхъаты.

Хъут Нэфсэт.
Сурэтхэр іашъынэ Аслъан тирихъигъэх.

Адыгейм фэгъэхьыгъэу агъэхъазыры

Адыгейм къэралыгъо гъэпсыкэ илэу зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхъурэм ехъулэу Урысъем иобщественнэ телевидение тишиольыр фэгъэхьыгъэ проектышко егъэхъазыры.

Аш илофышэхэр республикэм къэктоягъях ыкы мэжүогъум и 23-м къагъэльэгъонеу къэтинхэр тырахыгъэх.

Адыгейм и Лышъхээ Къумпил Мурат журналистхэм зэдэгүштэгэйгү дашаагь. Анахъэу ар зыфэгъэхьыгъагьэр республикэм исоциалнэ-экономическэ хэхъоныгъ.

Джащ фэдэу мафэм къыклоц общественне телевидением илофышэхэм якъэтинхэм Адыгейм

ичыпэ шъхбаалхэм ягуу якъашашыт, шъолтырыр зэрэгтэгээгъэм, джырэ уахтэм ишылаакэ, инеушире мафэкэ ихуухыагъэу къаотшт.

«Тишиольыркэ мэхъанэшко зилэ проектхэу экономикэм, зеклоным, энергетикэм, мэжүу-мэцым, къыдэгъэкъыжын, культурэм ыкы спортын альянсыкъоц дгъэцакъэрэм ягуу къашыт. Сицыхъэтель Урысъешком щыпсэу-

хэрэм тиреспубликэ фэгъэхьыгъэ къэбархэр зэрашгъэшгъоньштхэм. Ахэм ашыщхэр Адыгейм къэлонхэш, ежхэм ашхъэкэ тичыпэ дахэхэр зэрагэльэгъунхэ, адигэ шхыныгъохэр аупльэкүнхэ, джыри къагъэзэжын шлоигъоныгъэ яэ хүн ылъекъыт. Сыдигъокли шукэ кытфэктэр хакъэхэм тяжэ! — **кыуагъ Къумпил Мурат.**

**АР-м и Лышъхээ
ипресс-къулыкъу**

Нэбгыри 3-мэ балли 100 къахьыгъ

Къэралыгъо аттестационнэ къулыкум къизэритырэмкэ, ЕГЭ зытыгъэхэмкэ балли 100 къэзыхьыгъэхэр къэнэфагъэх.

Урысъизэмкэ, географилемкэ, химиемкэ, литературамкэ ыкы хисапымкэ ушэтийнхэм якъэхъухэр зэфахьысыжыгъэх. Дэйу дэдэу экзаменхэр зытыгъэхэри, баллишъэ изыгъэхъуягъэхэри щынэх. Аш фэдэу Мыеекъопэ гурит еджаплэу N 7-р къэзыхьыр Шагундэкъо Милланэ елонлэнчьеу, дэгүү дэдэу, урысъизэмкэ ушэтийнхэм якълугъ ыкы балли 100 къахьыгъ.

Аш фэдэу балли 100 хисапымкэ рагъэхъуягъэхэри Мыеекъопэ лицеу N 8-м щеджэр Андрей Гогуадзэр гурит еджаплэу N 7-мкэ Шъоджэ Анзоррэ.

Ахэм анэмикъеу Мыеекъуапэ-кэлэдэжкэло 38-мэ урысы-

бзэмкэ балл 90-м къыщегъэхъуягъэу 99-м нэсэу къахьыгъ.

Литературэмкэ шлэнэгъэ дэгъухэр нэбгыри 5-мэ къагъэльэгъуягъ. Мы предметыр къэлэдэжакъохэм ежхэм яшоингъоньштэгэхэри къыхахыхэрэм ашыт. Ар зытыгъэхэр филологиер ыкы творческэ сэнэхьатхэр къыхэзыхыгъэхэу ашьэрэ еджаплэхэм ачлэхъанхэу зызыгъэхъазырхэрэр ары.

Химиемкэ нэбгыри 9-мэ баллыбэхэр къахьыгъэх, географилемкэ зы нэбгыри нылэл баллыбэ изыгъэхъуягъэхэри.

Джы IЭКЫБ къэралыгъуабзэхэмкэ, информатикэмкэ, биологииемкэ ыкы обществознани-

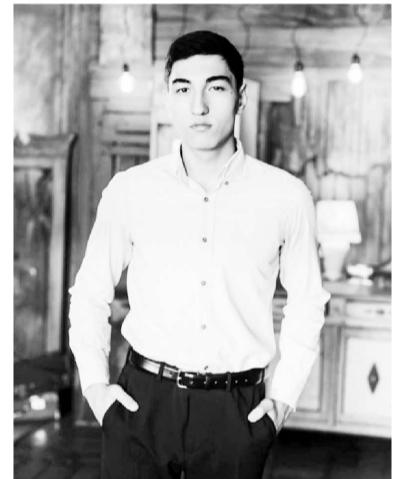
емкэ экзаменхэм якъэхъэм къэлэдэжакъохэр яжх.

Адыгэкъалэ иадминистрации ипресс-къулыкум къизэритырэмкэ, мы муниципалитетын иеджаплэхэм ашеджэхэрэм баллыбэ къэзыхьыгъэхэр ахэтых. Аш фэдэу гурит еджаплэу N 3-м къыччэхъуягъэр Амина Кузело-

вам химиемкэ балл 99-рэ къыхьыгъ.

Урысъизэмкэ ушэтийнхэм дэгъуягъэр ахэтых. Аш фэдэу гурит еджаплэу N 1-мкэ Эльвира Неделько (балл 98-рэ), Теуцожь Самирэ (балл 94-рэ) ыкы Мигу Аиде (балл 91-рэ).

Ушэтийнхэр джыри аухыгъэхэп, арышь, ашьэрэ балл къэзыхьынхэр джыри къахэхынхэки мэхъу.

СИХЬУ Гоощнагъу.

Сурэхэр Мыеекъопэ къэлэ администрацием исайт къитхыгъэх.

Анахъ дэгъухэм ахальытагъ

«Урысъем ильэсэм ихуугъэшгъэ анахъ дэгъухэр» зыфиорэ зэнэкъоюм ахэм къуаем ифестиваль хэлэжьагъ. Ар зэхэзыщагъэр — EventsInRussia.

Мыш иофициалнэ портал ильэсэм ихуугъэшгъэхэм я Лъэпкэ къуаем республикэм ибренд. Дунайм къе зэмьлэзүжыгъо миниш фэдиз къыщыдагъэхэй. Ахэм ашыт, зыпэшын щымылэ адыгэ къуаем идэгъуягъэхэй ыцэ чыжьэу зэрэгүүзэхэй умыгъэгушон пльээхъыгъэр. «Урысъем ишшүгъякъэхэр» зыфиорэ ашьэрэ лъэпкэ зэнэкъоюм ахэм къуаем ятлонэрэ чыпээр къыщыдагъыгъ ыкы лъэнэхъоу «Зэрэкъэралыгъо» зыфиорэмкэ

Шъугу къэдгъэкъыжын, адыгэ къуает республикэм ибренд. Дунайм къе зэмьлэзүжыгъо миниш фэдиз къыщыдагъэхэй. Ахэм ашыт, зыпэшын щымылэ адыгэ къуаем идэгъуягъэхэй ыцэ чыжьэу зэрэгүүзэхэй умыгъэгушон пльээхъыгъэр. «Урысъем ишшүгъякъэхэр» зыфиорэ ашьэрэ лъэпкэ зэнэкъоюм ахэм къуаем ятлонэрэ чыпээр къыщыдагъыгъ ыкы лъэнэхъоу «Зэрэкъэралыгъо» зыфиорэмкэ

хагъэунэфыкъырэ чыпэшыр къыдээзыхыгъэхэм ахэфагъ. Фестивалыр анахъ мэжланэшко зилэ тохъабзэхэм ахальытагъ.

Коммуникации жъугъэхэм ягупчэу «Рейтинг» зыфиорэм ышшүгъэ зытэйнхэм къызэрэгъэлтэгъуягъэмкэ, Адыгейм зекло къакъоху зэупчыгъэхэм япроцент 73-м ахыгэ къуает ашхы ашноигъу, процент 89-м Адыгейм игугуу къызашыкъэ ыцэ къуает рапхи.

Ионыгъор аублагъ

Ильэсэм къыклоц республикэм ичыгүлэжьхэр зыдэлэжьэгъэхэ бжыхыа-сэхэм яугъоижын иуахьтэ къэсыгъ.

Зэкэмкэ республикэм ихызэмэтшлэхэм бжыхыэсэ гектар мини 105,8-м ехъу ахыгъэгъагъ. Аш щыщэу хъэм — гектар мини 10,9-рэ, коцым — гектар мини 84,2-рэ, трикоталым — гектар 495-рэ арагъэбуутыгъ. Джаш фэдэу рапс гектар мини 10,4-рэ чыгуму рагъэгъу. Пстэуми ашхы ио-

жын зыщифежьагъэхэр Красногвардейскэ, Джэджэ, Шэуджэн районхэр ары. Гуртымкэ зы гектарын центнер 58,7-рэ къырахы. Мэжүогъум и 20-м ехъулэу республикэм хъэ гектар 1000 щылухыжыгъ, тонн 5873-рэ къахыжыгъ.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Мыхэр о уицьыфых, Адыгеир!

ІофшІэкІошхуагъ, узкIырыплын цIыфыгъ

Цыфхэм пцIЭ ралофэ ушыI

Щылэнгъэм тамэ щызыфишыныр, цыфхэм зээфдэу афээзэфхынр, фэлтээкырэмкэ кьогъанэ имылэнхэр бэмс къадэхъурэп. Ау зырызхэр щылэх шүвшэнхим, зэфагъэм кьыфхъульхээу, мыпшыхж-емызэшхжыхэу, пэрытхэу ыкли клашаклохэу.

Шылэнгырт иккесеңсай, цыфхэр ильэпіларь, ышіләре һофым сыйдигъуи пәс кыпигъакәштыгъ. Зыфақорер зыштастыгъәхәм шүкіл агу къинағызу, зыціл дахәкіл paloy, бәмышізу зидунай зыхъожыгъе Ацумыжь Ольга Александр ыпхұр ары.

Дэгъбоу зышгэштгээхэм – университетын шыдеджагээхэм, иловшгэхуухэм, илахьылхэм, иныбджэгүй гупсэхэм кызыэрэ-иотэжкэрэмкэ, ар шүр зылэжынгээ цыиф. Имьиахы ышыхыгэп, ежь имыгуапэр хэти ришлагьэп, зафэу псэуггэе, ежь ышхьээ

ЩЫІЭНЫГЪЭ ГЪОГУШХОР

кыбычى باڭىزى، كېۋەشىتىپ بىز
цыифخەم افەگۇمەكىنىپارىشەن
شىخالاگى.

Унагъор – лъапс

Ольга Александровна тиҳэ-
гъэгу итариҳыкә анахь мэфэ
щечигъуам, мэкьюогъум и 22-м
1947-рэ ильесым, Саратовскэ
хэкум ит къалэу Красноармейскэ
кышиыхъугъ. Ятэ Хэгъэгу зэо-
шхом аперэ мафэхэм къащегъе-
жъягъэу чанэу хэлжъягъ, уйгъэ
хыильэ къытырачи, Къыблэ
фронтим ия 56-рэ дзэм къы-
хэкъижын фаен хуягъ. Илье-
хъанкә бىلәшىلган икъоу, лым
апшьэрэ гъесэнгъэ дэгъу илагъ.
Александр Семен ыкъор гъэт-
хапэм 1942-рэ ильесым Саратовскэ
хэкум икъалэу Красно-
армейскэ агъэкъягъ, чыпىل
совхозым идируктору агъен-
фагъ ыкли заор аухыфекъ, цыф
ләжъаклохэр игъусәхәу, Дзэ
Плыжъир гъешхэгъэнимкә

1969-рэ ильесым диплом
«Плыжъир» зыбыгъ тарихълэ-
жъы Ольгэ Мыекурапе кыргъез-
жыгъ. Йофшаплэ луҳэмэ шойи-
гъоу лъэпкъ гъесэнгъэмкә
къэлэ отдельм къуагъ, ау
ВЛКСМ-м икъэлэ комитет пшъэ-
шэ ныбжыкъэр шхаплэхэм ыкли
хъакъишхэм ятрест икомсомоль-
скэ организации исекретарынэу
кыгъельэгъуагъ ыкли хадзыгъ.
А уахътэм партийнэ-комсомол
организацияхэм хэгъэгум мэ-
хъанэшхо щаратыштыгъ. Ольгэ
Йофшэним зэрэштизу зыритыгъ,
ежь трестым илэшхъэтети ныб-
жыкъэ йофшабзэхэм язэхшэн-
кә іеплигъу кыфэхъуштыгъ.
Анахь пщерхъакло, кондитер
ыкли официант дэгъухэм якъы-
хэхынкә зэнэкъокъужэр зэхэшэх,
йофшишхэри аш фэдэ eklopлекъ-
шыklakлэм нахь къеэтих, ашэ-
рэм нахь фегъечэфых. Теклоны-
гъэр кыдэзыххэрэм ацлэ з-

лъэлү, тошшыкъэ амалым хэхь. Ольгэ илофшыкъэлэ, ичаныгъэ-къэ, игуетыныгъэкъэ цыифхэр зэгуригъэонхэ ыкы зылынчэнэ зэрильэкъырээр къэнафа, 1970-ре ильзэсэм Адыгэ хэку комсомолым аащжбы. Мы ильзэсэм ыкъэм хэку комсомолым илектор куп пащэ фашы. Мыщ хэтыгъэх опытышко зиэл еджэгъэ-гъэса-тъхэр – А. Якъэкъор, А. Шэуджэнныр, А. Хыагурыр, А. Сусловыр, М. Даурыр, А. Киселевыр, А. Шъхьакумыдэр, нэмэйкхэри. Алига хэсүм ижссомогэр

Ольга Красноармейской датой рождения считается 1963-й год. В этом же году родился и Ольга Красноармейская. Ольга Красноармейская родилась в Красноярске в семье военного. Ее отец был офицером артиллерии, мать — медсестрой. У них было пятеро детей: Ольга, Елена, Николай, Татьяна и Юрий. Ольга Красноармейская окончила среднюю школу № 15 в 1981 году. В 1985 году она окончила Красноярский государственный университет по специальности «История». В 1989 году она защитила кандидатскую диссертацию на тему «Социальная политика Сибири в 1917—1923 гг.» в Красноярском университете. В 1991 году она получила звание доцента кафедры истории Красноярского государственного университета. В 1995 году она защитила докторскую диссертацию на тему «Социальная политика Сибири в 1917—1923 гг.» в Красноярском университете. В 1997 году она получила звание профессора кафедры истории Красноярского государственного университета. В 2000 году она защитила вторую докторскую диссертацию на тему «Социальная политика Сибири в 1917—1923 гг.» в Красноярском университете. В 2003 году она получила звание профессора кафедры истории Красноярского государственного университета. В 2006 году она защитила третью докторскую диссертацию на тему «Социальная политика Сибири в 1917—1923 гг.» в Красноярском университете. В 2009 году она получила звание профессора кафедры истории Красноярского государственного университета. В 2012 году она защитила четвертую докторскую диссертацию на тему «Социальная политика Сибири в 1917—1923 гг.» в Красноярском университете. В 2015 году она получила звание профессора кафедры истории Красноярского государственного университета. В 2018 году она защитила пятую докторскую диссертацию на тему «Социальная политика Сибири в 1917—1923 гг.» в Красноярском университете. В 2021 году она получила звание профессора кафедры истории Красноярского государственного университета.

A black and white photograph capturing a moment during what appears to be a formal presentation or award ceremony. In the foreground, a woman with short, dark hair and glasses, wearing a light-colored blouse with a dark sash, stands holding a small rectangular plaque and a single rose on a slender stem. To her right, a man in a light-colored suit jacket, a white shirt, and a tie holds a certificate in his left hand and a small, dark rectangular box in his right hand. He is looking towards the camera. In the background, another woman with blonde hair, wearing a patterned blouse, is seen from behind, looking down at the table. The setting is indoors, with a window and curtains visible in the background.

Ацумыжъ Казбек ышыпхъоу, урысызбэмэр литературамэркіз кіләеғьаджэу Марет ышырэ инысэрэ яхылгагыу игуапеу бекыуаттар. Ольгэ нэмыкілъяпкъ щыщыгъ. Аш кыыхкеләу, яклалә урыс пшъашьэр псөогыу фәхүнүр яң-ятәхәм апәрәмкіз къяхыльәкыгъ. Ау Казбек ятә (кіләеғьеджагъ) ныбжыкілтүр ыгъетыси адәгүшіләгъ, джащыгъум кыигурыуағъ мы нәбгыртүр шу зәрәзәрельәгъухэр. Унагъо зәдашләнүр ямурад инәу зәрәштыр Ольгэ кырилтыкыгъ, шылыкъе, ежхәм зәрахемысыщтхәр, унәгъо шъихафәу түсисиңхәшъ, ашхъе зәрәфәләжъәштхәр ыушъәфыгъәп. Нысәм гульытә, гумәк, къэрар зәриләр псынкіләу къельәгъуағъ: ипш-игуашәм адәжъ кызылкоктә, хұупхъе

дэдагъ. Анахъэу Марет ыгуу
кынэжьыгъэр янэ ипсауныгъэ
зэшькъуа гъэр Краснодар сый-
мэджэцым зычэлтым, Ольга
шхъэгъусэм имызакъо, ипшы-
пхъу Марети кьеушыыеу, ынаэ-
ренэу къызэрэтатыгъэр ары.
Апэрэ пишьэшьэжьыер кыфхэхү-
гъэкіе къодыыеу, ар ыыгъэу
сымэджэцым гуашэм дэжь кын-
зэрэктогъягъэр, нанэри сабыим.

«Тэтыеба, Сайдэ цыклур – Ацу-
мыжьба!» ыуу лъэшэу зэригэ-
гушлögтагъэр ашыгтушэрэп.
Ацумыжь Ольгэ зыхэхьэгье
унагьом шльхэклифэ фишын ыкйи-
щэлэфэкэ пстэуми зыкъаригьэ-
штэн ылтэкыыг, ашкэ уехуя-
псэ. Ары, Ольгэ хэткни сыдкни
ыгу зэлухыгъагь, гүнэнчьеу
щылэнгъэр иклэсагь, гукъауи-
нэшхъэи ишэн зэтет дахэ кыфи-
гъэспсынкэштэгь. Алерэ сабыир-
кызыыфхэхүм, Мыекьоп музы-
кальнэ училищым (джы Адыгэз-
республике музколледжым) та-
рихыымкэ клэлэеъбаджэу клюжы-
гъагьэ. Клэлэеъбаджэн юфыми
лъэшэу егугъугь, ригъаджэхэрэ-
ми. Илофшэлгүхэмми аш псынкээн

щынэу щытыгъэп, ахэр гъэші-
гъонэу зэхицщыгъэх, ипредмет
шү аригъэлтэйгүн ыльэкыщтыгъ.
Илофшэгъухэм ашыщхэм Ольгэ
цыиф зафэу, нэфынэу, узыкы-
рыплын бзыльтфыгъэу, кэлэе-
гъэдже дэгъоу, тоофшаклоу, нэу,
шъхэгъусэу ыкын бысымгоще
чанэу зэрэщтыгъэр ашыгъуп-
шэрэп.

Ятлонэрэ сабыу Маринэ кызызхым, декретым щысынэуи хуульяп. 1979-рэ ильясым, чы-
пьюгъум, Адыгэ кіләеъзджэ училищым (джы педагогикым) тарихъымре обществоведени-
емрәкѣ кіләеъзджэу агъакло, аштота, еджаплэм ипрофсоюз
организация ипещагь.

Сындро тофи фрэчэфигь, дэгью ыгьецаклэштигь. 1985-рэ ильзсым игьюу альэгьуу, СПТУ N 17-м ежь исэнэхъялткэ тофшишлэнэу агъэкуюагь, тарихыр училищым щеджэхэрэм шүүригь алдагчул.

Іәпкіл-лъапкіләу, игулытә зынәмсысырә щымыләу, иунағьо имызакъо, Іахылхәри, блағъәхәри, ныбджәгъүхәри, илофшәгъүхәри зәфәдәу кызыздигъетүнәхәу зәрәщтыгъэр ипшылху ыпхью Бәлла Этлуховам ыккілә дәгъоу зышшәттыгъәхәм хагъәунәфыкы. Мәфекіхәмкі, юбилейхәмкі, нәшхәягъохәмкі Ольгә бә ыпшье ифәщтыгъэр, хәти ыгу кызызәрәдищәеشتым, зәрәффесакъыщтым лъашеу ынаға тетыгъ. Ацумыжъхәм яунағьо ыпкыбы пытагъ. Кызызәралотәжърәмкілә, Ольгә анахъеу сабыйхәр иккәсаръех, ахәм яләгъум фәдәу загуригъаюштыгъ. Узышхор кызызахъәщыми, ащ ищынағьо зыкырыпъеуфагъәп, щыңеныйгъем иләшүпъе-лъәпшатъе зыдиыпъеу, кыяфәгумәккүрә пстәуми ежъ яуштынижъеу кыяхәккүр.

1991-рэе ильтээс гэсэнгэймээр шэныгээрээ ялофышэхэм апаа Мыекьюапэ профсоюзым икээлэ Совет цызэхэцгэягь, бэдзэогъум и 1-м О. А. Ацу-мыжыр ааш иххаматэу хадзыгьягь. Ильэс пчагъэхэм, пен-сием оклофэ, ааш тооф щишлагь. Ольгэ мы пшьэрыль иныри щытхуу хэлээр зэвшүүхиням, цыифхэм ягумэкхэр зэхишэнд ыкыл ахэр дэгээзыжыгъянхэм, күлээгтэдэхэм щылэкэлэе амал тэрэзхэр ягъялгынхэм льэ-шум доложиц.

шэу дэлэжьаг. Щыгальгээмэ, бзыльфыгъэ пэртэү, тарихълэжьэу, обществен-нэ юфышэшхоу Ацумыжь Ольгэ ыныбжь ильэс 75-рэ хүщтывгээ. Игүпсэхэм псауныгъэ пытэ яланхеу, ыпхуухэр, ахэм яльфыгъэхэр, ишхъяэгъусэу Казбек ыкйи мы лякьом щыщхэр шум шымыкэхэу щыланхеу афэтээ.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет

Сурэхэр О. А. Ацумыжъым
ильэс зэфэшьхъафхэм тырахы-
гъэх.

Адыгейим ихыкүм системэ загъэпсыгъэр мыгъэ ильэси 100 мэхъу

Цыфрыгъэр иЭубытыпI

Хыкүмшыыр сэнэхьат къинхэм ыкыи пшъэдэкъижыкшо зыпыльхэм ащищ. Хыкүмшыл дэ-
ньоу уштынным фэшл хэбзэгъеуцугъэр дэгъоу пшэ къодыекэ икъущтэп, уакылышоу, губ-
зыгъеу уштын ыкыи уисэнэхьат ильэнкю зэфэшхяафхэм хэшкыкшо афуилэн фае.

Хыкүмшыл сэнэхьатым ишъэфхэм, аш къинеу пыльхэм, иофшэнкэ гъехъагъеу илхэм афэгъехъагъеу джырблагъе гүшүйгъеу тифхэхъуг Кошхэблэ район хыкүмым ифедеральне хыкүмшыл Шыбзыхъо Султлан Ибрахим ыкъом.

С. Шыбзыхъо 1980-рэ ильэсүм Кошхэблэ къышхъуягъ. 2002-рэ ильэсүм Адыгэ къэралыгъо университетын июриди-
ческе факультет къиухыгъ. 2003-рэ ильэсүм гъэтхапэм къищегъягъеу 2017-м нэс Кошхэблэ район хыкүмым итхаматэ илэпийгъою иофшагъ. УФ-м и Президент иунаш-
шьокэ 2017-рэ ильэсүм жъонигъуакэм и 31-м палье имы-
лэу Кошхэблэ район хыкүмым ихыкүмшыл агъенэфагъ. АР-м ихыкүмшылхэм яквалификаци-
оннэ коллегие иунашьокэ яжэнэрэ квалификационнэ класс зиэ хыкүмшыл агъенэфагъ. Нэүжүм 2018 — 2019-рэ ильэс-
хэм ильэс піэльэ зырыз ялэу Кошхэблэ район хыкүмым итхаматэ інатлэ гъяцкэлэнэу ыпшээ ральхъагъ. Мы мафхэм Кошхэблэ район хыкүмым ифедеральне хыкүмшыл.

Ильэс 19-м ехъугъэу юрист сэнэхьатым рэлажъэ. Кошхэблэ район хыкүмым ихыкүмшыл иофшилэгъе лъэхъаным къищублагъеу пшъэдэкъижь ин зыхыре, зиофшэн шуу зылъэгъур, шыпкъагъе зыхэл хыкүмшыл зыкыгъэлэгъуагъ.

Мы сэнэхьатыр къызы-
къихэсхыгъэм лъапсэ имылэу щытэп. Сятэж ышэу Шыбзыхъо Адам Аслын ыкъор заом къы-
зекъижым, 1946-рэ ильэсүм къищегъягъеу 1971-рэ ильэсүм нэс, хыкүмшыл иофшагъ. Адыгейимкэ апэрэу РСФСР-м июрист цэ лъаплэр къирафгъашошагъ. Сэри юрис-

Султлан исэнэхьат хэшкы-
кыишко фырилэу лъэгэпI
инхэм атетэу иофшэн егъэ-
цакэ. Зэхэцкю дэгъу, иоф-
шлэгъухэм агурую. Зэфагъэр,
иЭубытыпI эу хыкүм зэхэфын-
хэр регъэклюкых, ахэм ахэла-
жъэхэрэм шхъэкIэфэнгъэ
афешы.

prüfendienem сы-
фэшагъеу сыкъэ-
тэджыгъ ыкыи мы
сэнэхьатыр зээ-
гъэгъотыгъ. 2003-
рэ ильэсүм аз-
дэдэхэд хыкүмшыл
илэпийгъою иоф-
шлэнэри эзгэ-
жаягъ, ильэс 14-рэ
ащ сиутыгъ.

Хыкүмшыл къызэриуагъэмкэ, мы сэнэхьатым угы фэшагъеу, теубытэгээ пытэ фыуиэу иофшагъем, зыпари къинигъо пыльэг. Аш зэрилты-
тэрэмкэ, апэропшэ шыпкъагъе ыкыи цыфыгъе пхэлтын фае. Иофшэн къинеу щыт, арыш, куачайеу пхэлтын имызакью психологоческую уузынчээн ыкыи уфхэзазырын фае. Юридическе шэнэгъе куу уйэнэм, уипшэ-
рьильхэр икью бгъэцкэлэнхэмкэ күлтурэ пхэлтын мэхъанэшко ил. Пхъешагъэр, лыблэнагъэр, цыфыгъэр, шыпкъагъэр — джахэр ары иЭубытылэхэр.

— Иофшэн къинми, уигъэ-
разэу къеух дэгъу къыкакомэ-
гу куачайеу, тапеки гъехъагъэр пшызэ ултыжэ-
ним уфещ. Шыпкъе, куул-
күшэ пэпчэ иофшэн къини. Ау цыфым илажэ шыпкъагъе хэльэу бгъэунэфыныр, зэрар зэрхыгъэм ильэу фэбгъэцкэ-
ныр, бзэджашэм пшъэдэкъижь ебгъэхыныр иофшагъем, аш мэхъанэшко ил. Цыфым ишылэн-
гъе епхыгъе пшъэдэкъижь зыпиль унашоу пшынным икьюу фэхъазырын фае, — ило С. Шыбзыхъо.

Султлан исэнэхьат хэшкы-
кыишко фырилэу лъэгэпI
инхэм атетэу иофшэн егъэ-
цакэ. Зэхэцкю дэгъу, иофшлэгъухэм
агурую. Зэфагъэр иЭубытыпI
хыкүм зэхэфынхэр регъэклюкых,
ахэм ахэлажъэхэрэм шхъэкIэфэнгъэ афешы.

Процессуальнэ хэбзэгъеу-
чээс ишапхъэхэр ыкыи хабзэм

хэм ахигъэхъоним фэшл семинархэм ахэлжээ.

2017 — 2019-рэ ильэс-
хэм ФГБОУ ВО «Россий-
ский государственный
университет правосудия» зыфи-
орэм общэ юрисдикциемкэ ишэнэгъэхэм ашыгъэхъуагъ.
Ильэс зэклэлтыкхэм АР-м и Апшэрэ хыкүм стажировкэ

шихыгъыгъ.

Федеральне хыкүмшыл Ш 2021-рэ ильэсүм уголовнэ иоф 21-рэ, гражданску — 272-рэ ыкыи административнэ иоф 134-рэ зэхифыгъэх, проценти 100-кэ ишпээрэль ыгъэцэктэгъэ. Хэбзэ зэфыщтыкэу щылэхэр къызфильфедэхээз иоф пэпчэ иклюлэхэ шхъхаф хэм ягъэцкэлэн фытгээ-
псхыгъээ иофхъабзэхэм ахэлжээ.

Профессиональнэ ухьазыры-
ныгъеу илэх ренэу зэрэхигъэхъо-
чохьтим пытэ. Хэбзээзэуцугъеу щылэхэр

зэхъокыныгъеу фэхъу-
гъэхэм пынкэу защегъэуазэ,

Урсые Федээри, джахэр Адыгэ Республикэм ашылэхыкүм практикэр, аш нэмыкэу сайтэу «УФ-м и Апшэрэ хыкүм и Бюллетең», журнахэу «Российская юстиция», «Российский судья» ыкыи «Судья» зыфиохэрэм къархъэрэ, ахэм къыхаутырэ матер-
иалхэр зерегъашэ, ишлэнгъэ-

зэхъынгъеу пытэ адьрил ыкыи правосудиер зэхъыгъеу, нафэу щытвным дэлжээ. Иофшлэхэр шхъэлэфэнгъэ къыфаши, дэгъоу агурую.

— Иофшэн нэри къины хуумэ,

щылэнгъеу щызэхэшошэ. Аш

уфэшагъеу, шуу плэгэу хуумэ

аши уесэжы. Сэ зызгъэпсэ-
фынгъеу бэрэ къыхэхъирэп. Арэу щытми, сиунагьо сыхэсэу уах-
тэр зэрэгзэхъохьтим сыпиль. Къыхэхыкэ иофшлапэм тыкы-
чланэу ыкыи зыгъэпсэфыгъо мафхэм къулыкъур тхын

Ильэс 19-м ехъугъэу юрист сэнэхьатым рэлажъэ. Кошхэблэ район хыкүмшыл иофшилэгъе лъэхъаным къищублагъеу пшъэдэкъижь ин зыхыре, зиофшэн шуу зылъэгъур, шыпкъагъе зыхэл хыкүмшыл зыкыгъэлэгъуагъ.

фаеу. Аш сэ сесэжыгъ. Тапекли сисэнэхьат сыфэшыпкэу, шэнэгъеу ыкыи іеплэсэнэгъеу сэклэлтим зэрхэзгэхъохьтим сыпильыгъ, хыкүмым ихэбзэ зэхэтыкэхэр зэрэлтизгээкотэ-
щим сыфэлжээшт, — ило С. Шыбзыхъом.

Султлан къызэриорэмкэ, иофшэн нэри анахэу къэзгээкын-
ырэр хыкүм унашьор ышын, пшъэдэкъижь аригъэхын фаеу зыхыкъе ары. Гүшүлэм пае, цыфым іэзэгъу уцхэм апэуи-
гъэхъанэу ахьщэ фильтэрэп, аш пае банкын чыфэ къыихын фаеу мэхъу. Ау чыпэ къинэу зэрэтым къыхэхъыкэ ар ыпшы-
нхын амал илэп. Джащыгъум банкын чыфэм къыригъэз-
зэжынэу хыкүмым зыкыфегъазэ. Чыфэ къэзэштагъэр хыкүмшыл дэж къэкошь къельэу ымыгъэпшынэнэу. Аш фэдэхэм Султлан ыгу ягъу, ау унашьори ыгъэцкэлэн фае. Мыш фэдэ щысабэ къэпхын пльэ-
кыщт.

Еж зыхэлжээгъе уголовнэ иоф анах къинхэм хыкүмшыл ягугъу къышыгъ. Хульфыгъэм аварие ышыи сабы цыкыр, янэшыпхъур ригъэукигъэх, кэлэццыкүм янэ шьобж хыилэхэр тешацэхэу сымэджэхьим чэлтэгъ. Хуль-
фыгъэр илажэ эмьицоллэжэу уголовнэ иофир мэзи 6-кэ куялэ. Сыдэу щытми, аш ильэ-
си 9 хылэц тиралхъагъ, непэ къынэсими къеуцуалэрэп ыкыи зидунай зыхъожыгъэхэм яла-
хылхэм къырафгъэгъунэу зафи-
гъэзагъэп.

Республикэм социальне зыпкытынгъе ильынним фэшл хыкүмшыл хэм япшьэрильхэр зэрэгзэцакээрэм мэхъанэшко ил. Ахэм зэшүахын фээ иофхъохэм япчайагъэ ильэс къэс нахьыбэ мэхъуми, аш эмьильтыгъеу я профессионализмэ къышамыгъакэу, къэралгъюм пшъэрильэу къафигъэуцугъэр щытхуя хэльэу зэрэгзэцакээрэр шуукэ афэлтэгъунэу щыт.

Цыфхэм хыкүмшыл хэм фы-
щытыкэу афыряэ хуугъэм нахьышум ыльэнэиокэ зэхъо-
кыгъе хуугъе. Ар къыбурионэу щыт. Сыда пломэ, непэ щылэ хыкүмым пшъэриль шхъалеу илэр гъэпшынэн закъор арэп, цыфым ифитынгъэхэр зэтэ-
гъэуцожыгъэни, аш ихэбзэ шоигъонгъэхэр къеухумэгъэн-
хэр ары. Адыгейим хыкүмшыл хэм яофшэн джары анахэу зыфэгъэхъыгъэр.

КИАРЭ Фатим.

Исэнэхъат къыфэхъугъ

Мэкъуогъум и 19-м медицинэм илофышлэхэм я Мафэ хагъэунэфыкыгь. Исэнэхъат фэшыпкъэу, мыш ишылэнэгъэ тьогу езыпхыгъэу исыр республикэм маклэп. Ахэм ашыщэу Хяацлэцлэ Эммэ Адыгэ республикэ клаэрэцлыкы клиникэ сымэджэшым иотделение ипащэу ильэс пчагъэ хуугъэ иоф зишлэрэр, сабый цыклюхэм япсауныгъэ зэтыргэжэуцожы.

Бэмшіләу Урысыем и Президенттәү Владимир Путиным и Указкә ильәссыбә хъугъәү йоф зәришәрәм, исәнәхъяткә гъэхъягъәхәр зәриләхәм апае щытхуциләу «Урысые Федерацием изаслуженне врач» зыфиорер Хъацїлә Эммә кыифагъәшьошагъ.

Ар къуаджэу Къунчыкъохь-
блэ щыпсэурэ унэгьо йужь-
къихъухъагь. Зэш-зэшыпху-
блым ящэнэрэу къэхъугъэу
щытыгъэти, нахьыкъэхэм атеуб-
гъуагъэу, сабый цыкликхэр къе-
тэктъокыгъэхэу къыхъыгь. Хъа-

фэмыуқлючынэү кышлоштыгээ. Сабый цыклуу кылпы-
фагъэу щытыгъэти зыфээ-
тыщтыгъэп. Сыдэу щитми, гу-
тыриштыхъаагь, ушетынхэр ыкую
чэхъажыгъ. Зереджэгъэ ильэс-
хэр зы мафэм фэдэу kуягъэх.
Зэригъашэрэр штогъешэгъо-
нэү, фэчэфэу еджаплэм кло-
штыгъэ.

— Зызыфэбгъээшт лъэнис-
къор къыхэпхыныр къины, съда
поме запэрэу зэкіэ зэхэохы,
ольэгъу. Сабийхэр шу зэрэ-
слъэгъурэв къыстеклиягъ, къелэ-
цкъылхэм сялзэнэйр къыхэс-

БэмышIэу Урысыем и Президентэу Владимир Путиным и УказкIэ ильэсбыэ хьугъэу Йоф зэришIэрэм, исэнхъяаткIэ гъэхъагъэхэр зэриIэхэм апае щитхуцIэу «Урысые Федерацием изаслуженэ врач» зыфиIорэр ХяацIэцI Эммэ къыфагъэшьошагь.

блэу кызыщых угъяэми сабыибэ тессыгъ, зы унагъом фэдэу зэхтэйгъэх. Ицыкгугъом Кыыштэгъэжъагъэу гулььтэ ин илэу, сабыйхэм адеёш штоигьоу щытыгъ, ау исэнхъят кышихы-нымкэ лаубытыпэу фэхъугъэр нэмькчэу ерьтэе бзыльфытээм.

— Сынэ ыгу узээ, илофхэр дээу бэрэ хьущтыгъэ. Кьюаджэм дэс фельдшерэу Хъокло Цурэтиапэрэ 1эплигъугъ, чэцши мафи имыгэу цыифхэм адэжь кло-щтыгъ, ялазэштыгъ. Бзыльфыгъэр къаклоу сиён укол къышымэ къызэрэзэтэуцожьыщыр спшэштыгъэ. Шприцыр къыштэу, уцыр ригъахоу, аш жьэу хэтыр хигъэкы зыхъукл сеплыщтыгъ, сшлогъешшэгъоныгъ. Сынбыжь хэклюатэ къэс медицинэм нахь фэшагъе сыхъущтыгъ, цыифым 1эплигъу уфэхъуным, ипсауныгъэ къызэтебгъэнэжынным нахь дэгъу щымыгэу сплытэштыгъэ. Гурит еджаплэр къызысэухым Мыеекуалэ дэт медицинэ училищым счыгхъагь, аш ыуж медсестрау юф сшэнэу езгэжьагь. Алэ Шытхъалэ сагъаклуу юфшэнры аш щысыублагь, нэүжым Мыеекуалэ щыльтыпсырдзэжыгъ — къелватэ тигчишгэгъу.

жывып, — квэтуат гиү ўщтыгъу.
Пшъэшъэжъые ныбыкъылэр
медицинэ институтым щеджэ-
ным кэхъопсыцтыгъ. Апшъэрэ
еджаплэм чэхъажжыныр ыгуклэ
зыдилыгъыгъ, ау Ѣынэштыгъе,

хъягъ. Зыныбжъ ильэси 3-м
къыщегъэжъагъэхэм зыщяазэ-
хэр отделением ильэсийрэ юф-
щысшагъ. Анахь цыкүхэр зы-
чэлъым сыйкъэжынымкэз
зилахьышу хэлтэйрын
отделением ипэшагъеу Антонина
Зайцевар ары. Ар бэзылфы-
гъе үшэу, зышье итэу щыт.
Уахътэр къеси пенсием клон
зэххум ычыпэ сыйкыригъэнэ-
нэу къысилуагъ. Анахь цыкүхэм
сахэтным сытешчныхъэцтгэгъэ,
ар нахь къин, сыда пюмэ джыри
зиакыл мыйцугъэм, мигу-
щызэрэм, узыэр къэзымыло-
шшуре сабый цыкүкм ешшылэ-
штир къихол ончиг онцир. Ё

шлэхэп. Сыдэу щитми, гү тес шыяхьи сыйкээкуюагь ыкк ильэрээ 32-рэ хүргэе ми отделением ипащэй тоф зысшэрэр. Антонин на Зайцевар сиупчлэжьэгуюу непэ кызынэсыгъэм тызэшчымы гүупшэу тызэдэгущыи, — еле Эмма Рэмэзан ыпхьум.

Хъацэцэ Эммэ исэнэхьатк
педиатр, ау аш даклоу нерва
үзхэмкээ врач ыкли къэхъугъа
күэхэм, сабий цыкли дэдэхэм
ялэзэным фэгъэзагъ.

— Отделением чіэль Кіләң цыкүхэм анахыбым невропатилем ылъэнныкъоктә уяләзен фәе. Кіләңцікъу кызызыфехъугъын бзыльфыгъәхәм япсауныгъын изытет ильәс къес нахъ дән мәхъу, ашт кыыхәкъоктә яльфыгъәхәми дагъо горә я, уяләзен фәе мәхъу. Сабыйр ильәс мын хүзүэ ипсауныгъә зэтебгъәуцожынын фәе. Анахъеу апәре маңзэм ултырлән фәе, ашт дакло ишыкіләгъе ләзәптур кыыхәпхыныр пшъериль шъхъаләү щытыр. Дагъо зилә сабый цыкүхем мәзитту хыу къес кытәуаләй ыкли нахыбымкә ильәсім ехъуләү япсауныгъә зэтевуцожыбы — кытәуалат врачем.

— квыйғысатын врачам.

Къеъхъугақ! Эхем ыккі піальэм къиңпэу къеъхъугъэ сабыйхэм зыщаң! Эзэхэрэ отделениер къа бзэу, дисциплине пхъаше чэлъэу щыт. Коллективым зэгүрьоньшэ хэльэу юф ешшэ.

— Коллективым зыпкы итэх сакъыхэхьага. Ясэнхэят шы альэгью, зым ышлэрэр адэм ыспихызэ, зедеэжхээзэ Соф зэ дашлэ. Ныбжыккэхэри бэу кын тохьэх, джырэ уахьтэм медицинин институтым члэс студентхэм медсестрау Соф ашлэ, еджэнрын къаухымэ къыненжынэу фас хэри мымаклэу ахэтих. Нахынж хэр ящисэтехыг пэхэу, альэгүй рэр ашлагъешлэгъонэу сабын цыккүхэм ахэтих, — elo отделением ипащэ.

Зищүтхъя чыжъяэ үгтээ вра-
чыр унэм къэкложмы илофшэн
ыгу икырэл. Инысэй Матыжъ
Жаннэ АР-м иперинатальнэ
гупчэ ипащ. Пчыхъэрэ зэфхьы-
сыжхэр ашых. Икъорэльф
цыклюхъя Рэмэзанрэ Заурре
ыгу кыдашае, ахэр игугъа-
плэх.

**ГЭШЬЫНЭ Сусан,
сабыйтIум ян:**

— Сикілә нахыкә кызыз-
хүн фәе пәльәм нәмысәу
нахыжыяу къехүи, илсауныгъэ
изыткә къинчылъохәм тапхы-
рыкылъ. Врачыбәмә тяоллағъ,
ау иләжъэ шылпкъэр къыхамы-
гъещышшоу, һәзәнәм ишшугъэ
къитәмкәләу түкъекложылъ.
Хъацәлә Эммә икъебар зы-
зәхәтәхым ащ зыфәдгъезагъ.
Ащ къитфигъянәфәгъэ һәзәгүм
сабым лъашеу ишшугъэ къе-
кылъ. Ильесым ехурә төзәгъ,
нәужым ильэрә ныкъорә ыныб-
жъяу күағъ. Ныбәм илъизә
инервнә системәр зәщыкъоға-
гъяу къичәкылъ. Мышкә Эммә
Рәмазан ыпхүм һәләсәнә-
гъешхо зәрәхәлтүр къуышхы-
тылъ. Ащ фәдә врач һәләсәхәр,
зисәнәхъат хәшшыкъ физиәхәр
зәрәтиләхәм тырәгушхо, къифа-
гъешшошгъэ шытхуңәр къы-
ләжылъ. Шылпкъ

ШЬХҮЭЛЭХЬО Свет, *сабыищым ян:*

— Зэтөзэ цыклюхэр пальэм кылпэу къехъугъэх. Ахэм къащчырэр мэклигъэ. Врач һәләсәхэм яшүагъэкіш пышешъежылехэр зылпъкь иуцожылгъэх. Перинатальнэ гупчэм тәкүрә тычлағъэльи, нәүжүм Хъацәцү. Эммә зиптәшә отделением тыкъащҗэжылгъагъ. Сабыйхэм ящиқтәгъэ витаминхэр, һәзәгъур арагъягъотыгъэх. Отделениер къабзэ, унэм уисым фәдэу кылпшашы. Глчдылж къэс кычлахъээзә сабыйхэм япсауныгъэ изытет врачхэм зәрагъяшлагъ, мафэ къэс ащчылгъэх, килограмми 2,5-м тызыбләкъым тыкъычлағъекъижылгъ. Нәүжүм Эммә Рәмәзан ылхум теоләннэу хулыгъэ. Сабыйм дагъо иләр ицыктугъом кыщегъягъаңаңа егъенәфы ыкыла elazә. Тыфәраз, шәнныгъэ куухэр иләхеу сабый цыклюхэм япсауныгъэ зәтыригъяцожыын ельәкъы. Ар зымыусаң щыләп.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Мэкуогъум иунэшъуакІэхэр

Гээмафэм иапэрэ мазэ кыздихыгъэ хабзэхэу тигъашэ кыхэхъагъэхэмрэ унэшьо гээуцугъэхэу дгээфедэхэрэм ащыхэм зэхъокыныгъэу афэхъуэхэмрэ нэуасэ шуафэтэшы.

Зы Президент тиІэштыр

Урысыем ишъолтыр пстэумэ япарламент-хэм ильэситфым кыкІоцІ яишъэрэлхэр агъэцкІэн фитхэу унашъо ашигъ.

«Об общих принципах организаций публичной власти в субъектах РФ» зыфилорэм зэхъокыныгъэу фашыгъэм кыщело мэкуогъум кыщегъэжъягъэ Урысые Федерацием исубъектхэм ящахэм «ГубернаторкІэ» е «ЛышьхэкІэ» зэрдажштхэр. «ПрезиденткІэ» зэрдажштхэр зы набгыр – къэралыгъом иша.

Субъектхэм ящахэм явшъэрэлхэр пэлтищым ехью агъэцкІэнэу фитыныгъэ аратыгъ, джынэс пэлтиту зэрэхадзыштыгъэхэр.

Іэпүіэгъур зэпагъэуштээ

*Сэкъатныгъэ зиІэ кіэлэцкІуухэмрэ зыІы-
гынихэ зимиІэу къенагъэхэмрэ къаратырэ
ахъщэ Іэпүіэгъум къафыхагъэхъошт, ащ
фэгъэхъыгъэ законым куачІэ иІэ хүүгъэ.*

Джынэс ахэм еджаплэр къаухэу ашьэрэ еджаплэхэм ачхэхъафхэхкэ хэбзэ Іэпүіэгъу къаратыштыгъэр зэпагъэуштээ. «Къэралыгъо социальне Іэпүіэгъум фэгъэхъыгъэ» зыфилорэ Законым зэхъокыныгъэу фашыгъэм кызэриорэмкІэ, джы еджаплэр къэзыухырэ кілэцкІуухэу сэкъатныгъэ зиІэхэм аттестатхэр къызаратыжкэ һофшаплэ льымыхъухэм хъущт, ахэм

хэбзэ Іэпүіэгъур зэпамыгъэу юныгъо мазэм нэс къаратышт. Ащ емыльтыгъэу, фаехэмэ, һоф ашлэнэутиныгъэ яэшт, ахъщэ Іэпүіэгъури хабзэм зэпигъэштэп.

ЕГИССО-м зэкІэ ешІэ

*Хабзэм фэгъэкІотныгъэхэр е социальнэ Іэ-
пүіэгъу къафишиынэу щитмэ зымышІэрэ
цифхэр мымакІэу Ѣшигъ.*

Мэкуогъум и 8-м кыщыуублагъэу цыфхэм лъэу тхыльхэр ЕГИССО-м (цифхэр социальнэ къэхъумэгъэнхэмкІэ къэралыгъо зык системэм) фагъэхъхэмэ, мы һофгъомкІэ джэуалыр зэхэгууфыкыгъэу къаратыжышт, къэралыгъо Іэпүіэгъу къатефэмэ ашъщт.

Хэбзэ Іэпүіэгъу зищыклагъэу зылъйтэхэрэм ЕГИССО-м зыфарэгъаз.

ЕмыкІоу узызекІокІэ

*КъухъэлъатэкІэ зекІорэ пассажирхэм ачи-
щэу ахэм хъал-балыкъ къаҳэзылтхъэрэх
хушихъафыкыгъэ пкыгъохэмкІэ зэты-
рахжэхэу аублэшт.*

Къухъэлъатэм икомандир унашъо къышырэр эки-
пажим хэтхэм ямызакъоу, пассажирхэм агъэцкІэнэу
хабзэ щы. Цыфхэр зымыгъэгупсэфхэу, щыхъагъу
зышыхъэу, летчикхэм якабинэ ашуихъанэу ежъэхэрэм
ягъээсэн зыпшэе ильхэр стюардессэхэр ары. Мыху-
нэу зеклохэрэм афгъэхъыгъэ унэшувакІэм къизэрэ-
шилорэмкІэ, ахэр зэктоцлапхэнхэ е ылэхэм һэху-пшэ-
хъухэр аральхъанхэ фитых. Ау ар къэзылон фаер
кухъэлъатэм икомандир.

Унашъом мэкуогъум и 5-м кыщегъэжъагъэу куя-
чэе илэ хүгъэ.

Къухъэлъатэр чыгум кытетысхъажъэу, полицием
иофышэхэм шхъухашеэр заратыкэ ары һэхур ылэ
зырахъжырэр.

МашІор кІэзыдзагъэр агъэпшынэшт

*Мэкуогъум и 8-м кыщыуублагъэу мэхэм
машІо аицзышиыхэрэм тазырэу атыраль-
хъэрэм къыхэхъошт, ахъщэу ыиэкІэ арагъэ-
тыштыгъэр цыиф къизэркІохэм апае
фэдэ 15 – 20-кІэ къаїтышт, юридичесэ
льясэкІэ лажъэхэрэм – фэдэ 2 – 3-кІэ.*

МашІом цыиф хэстыхъагъэмэ е фыкуугъэхэр
фишыгъэхэм, сомэ миллиониту рагъэтышт. УнэшувакІэм къизэрлиорэмкІэ, мэзэм чыг тхъэп гүгъэхэм
машІо аклидзэу щызыгъэстыхэрэм сомэ мин 30 – 40-р
арагъэтышт. МашІом зыкыштэу чыгхэм зэрар къа-
фихымэ сомэ мин 50-кІэ агъэпшынэшт.

Юридичесэ лицэхэмрэ һенатлээ зиІэ цыифхэмрэ
апкэ къиклэу машІор зэкІэблагъэмэ, зэрагъэпшынэ-
штхэр сомэ миллионим кыщегъэжъагъэу тум нэсы.

**Хэутыним фэзыгъэхъазырыгъэр
ШЬАУКЬО Аслынгуаш.**

Джыри псэолъэ 11 хагъэхъагъ

Адыгэим и Кадастровэ палатэ федеральнэ мэхъянэ зиІэ культурнэ кіэнхэм ахальытэу тишъольыр ит псэолъэ 11 мыкошырэ мылькум и ЗыкІ къэралыгъо реестре блэккыгъэ мазэм хигъэхъагъ. Тарихъ мэхъянэ зиІэ саугъэтхэр кызэтетпэнэгъэнхэмкІэ чыпІэхэм язегъэушомбгүн пае һофшэнхэр загъенафхэхкІэ, хэбзэгъэуцугъэр амыукъонымкІэ ащ ишуаагъэ къеклошт.

— Научнэ, художествени, тарихъ ыкІи культурнэ мэхъянэ яІэу саугъэт гъэшІэгъо-
ныбэ Адыгэим ит, — къиуагъ АР-м и Кадастровэ палатэ ипа-
щэу ХъокІо Аюбэ. — Ащ фэдэ
псэуалъхэм кызэлтлаубытырэ чыгум псэолъэшын и нэ-
мыкІэу зээцызгъэкъон һоф-
шэнхэр Ѣзызхэшиэн уфи-
митэу законым итхагъ.
ЕГРН-м хэгъэхъагъэ зыхъука Іэ-
псэуалъэр зидэштым, чы-

гу ыубытырэр зыфэдизым хэти зыщигъэгъозэн ыльэ-
кыщт.

Культурнэ кіэнхэм аххээрэ псэуалъ-
хэм ягуналкъэхэр къэзыгъэнафхэрэр АР-м и Гъэлорышаплэу ахэр къэгъэгъу-
нэгъэнхэм ыкІи гъэфедэгъэнхэм фэгъэ-
загъэр ары. Кадастровэ палатэм ис-
пециалистхэр ащ къыпкырыкыхээ ЗыкІ къэралыгъо реестрэм хагъэхъэ. Икыгъэ мазэм ащ тетэу реестрэм ща-
гъэунэфыгъэх къутырхэу Дорошенкэм,
Веселэм, поселкэхэу Ульскэм, Заревэм
апэблагъэр щиль къэ һуашхъэхэр. Мы уахтэм республикэм икультурнэ

кіэн хахъэу псэолъи 105-рэ, ащ фэдэ
объектхэм кызэлъаубытырэ чыпІэ
87-рэ ЕГРН-м хэт.

— Мыхэр зэрифешыуашэм тетэу къэхъумэгъэнхэм пае,
культурнэ кіэнхэм аххээрэ
псэуалъхэр къэгъэгъунгъэн-
хэмкІэ ыкІи гъэфедэгъэнхэмкІэ
АР-м и Гъэлорышаплэу Када-
стровэ палатэмрэ яспециа-
листхэр эздеIэхээгъэзгъэнхэм
къэхэр агъэнафх, реестрэм ха-
гъэхъагъ, — къиуагъ Гъэл-

рышаплэм ишаагъу цыпІынэ
Рустем. — Мыш фэдэ псэуа-
лъхэм яквэгъэгъунэн къэралы-
гъо хэбзэ ыкІи чыпІэ зыгъэIо-
рышиЭжъын къулыкъуэм
яишъэрэлт шъхъаIэхэм
аишиц.

Цыфхэм чыгу һахъэу къыхихыгъэм
игуналкъэхэм шэхъэ гъэнэфагъэхэр
пыльэу агъэфедэрэ чыгум игуналкъэ-
хэм аххэхэмэ Росреестрэм интернет
нэхъубгъюу «Публичная кадастровая
карта» зыфилорэм ихэмэ зэргийшэн
ыльэкышт, МФЦ-м екуюллэми ар зэрэг
тхыллыр къыратышт.

«Налмэсым» ия 85-рэ ильэс

Икъашъо ищылакъэ дештэ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
академическе лъепкъ ансамблэу «Налмэсым»
имэфэкъ фэгъехыгъэ пчыхъэзэхахъэ мэкъуогъум
и 17-м Мыекъуапэ щыкъуагъ.

«Налмэсым» и Унэ культурэм,
искусствэм ялофышэхэр, лъепкъ
къашъор зышогъэшэгъонхэр щы-
зэулагъэх. Урысыем, Адыгейим
янароднэ артистэу, Абхазым,
Пшизэ язаслуженэ артистэу
Кукэнэ Мурат пчыхъэзэхахъэр
зеришагъ. Ипэублэ гущыгъ
М. Куканэм щыхигъэунэфыкыгъ
«Налмэсым» щынэгъэм гъогу
шагъо къызэрэшникүгъэр.

— «Налмэсым» къашъор дахэу
кышынэз тэгъэгушо, гъэхъягъу
ышыырэмкэ Адыгэ Республикэм
ыцэл лъагэу дунаим щеэты.
«Налмэсир» хэгъэгум ымакъ,
Адыгейим икультурэ инамыс.
Сэннаущыгъэ зыхэлт лэуж пчы-
гъэхэм «Налмэсир» ялофшагъ,
— къыуагъ Кукэнэ Мурат.

1936-рэ ильэсэм ансамблэр
зызахашэм, колхозхэм ялэжьа-
пэхэм къащышууригъажьи,
зыпкъ ицуагъ, тихэгъэту имы-
закьюу, дунаим щизэлтшагъ.
Непэ «Налмэсир» Урысыем,
Іэкыб хэгъэгухэм яконцерт къэ-
тыгэлэ анах дэгъухэм къащэшо,
ашкэл лъепкъэр зэфещэх, щыт-
хур Адыгейим къыфехь.

Лъэхъэнэ зэфешхайхам къи-
ныбэ зэпзычыгъэ адигэ лъеп-
къым фэусагъэр маклэп. Кукэнэ
Мурат гупшигэ ин зыхэлт усэу
Къуекъо Налбый ытхыгъэм щыщ
пчыгъым үлкэлэу къеджагъ.

Тичыгуи хафэн

Сигъогуи стафэ.
Сипшъашы мафэ
Сишъауи зафэ
Адыгэ чыгум гу щысэгъаф...

Концертыр

Мэфэкъ концертыр «Налмэсир»
щуджыгъ. Ижыре къашъохэм
къащегъэжьагъуу джыре уахтэ
ансамблэм къышыхэрэ зэхэхахъ-
гъэхэу артистхэм къагъэлэгъуа-
гъэх. Къашъоу «Исламыер»,
лъепкъ ордхэу «Си Пакъ» зыфи-
юрэм, «Къэгъээжъым», нэмикхэм
атехгъэ къашъохэр уяпплын-
кэ гъэшэгъоных. «Шуфэс къа-
шъор» гъэпсыкэу илэмкэ зыми
хэклуакъэрэп. «Адыгэ уджыхэр»
лъепкъ шэн-хабзэхэм къапкы-
рэхых.

— Адыгэхэм ятарихъ,
ящылакъэ тикъашъохэмкэ
къэдгъэлъагъохэзэ, нэмикхэм
лъепкъхэм искуствэм ыбзэкъ
тадэгүчүэ, талъээсы, — къы-
уагъ «Налмэсым» искуствен-
нэ пащэу ыкъи ибалетмейстер
шхъяаэу, Урысыем, Абхазым,

Пшизэ язаслуженэ артистэу,
Адыгейим инароднэ артистэу
Хъоджэ Аслын.

Къафэгушуагъэх

Адыгэ Республикэм культурэм-
кэ иминистрэу Аульэ Юрэти
Лышхъэу Кумпил Мурат, Прави-
тельствэм ацэлкэ «Налмэсым»
къафэгушуагъ. Адыгейим и Пар-
ламент и Комитет ишацэу Ната-
лья Широковар Республикэм и
Къэралыгъо Совет — Хасэм

ыцэл эзахахъэм къыщыгушыагъ,
шытхуу тхылхэр аритижыгъэх.

Абхазым и Правительствэ
ыцэл эзахахъэм къыщыгушыгъэх
Зураб Марсалие Адыгейим иныб-
джэгъушу. Лъепкъхэм язэхын-
гъэ нах пытэ хууным «Налмэсир»
зэрэфлажъэрэ, шүштагъуу илэхэр
З. Марсалие хигъэунэфыкыгъэх.

Къэбэртэе-Бэлькъарым и Къэр-
алыгъо академическе къэшьокъо
ансамблэу «Кабардинкэм» иску-
ственни пащэу, Адыгэ Республикэм
изаслуженэ артистэу Іэтэй
Игорь Гущыгъ фабэхэр
пчыхъэзэхахъэм къыщыгушыагъ.

«Кабардинкэмрэ» «Налмэсир»
зэгъусэхэу Налыкъ, Мыекъуа-
пэ, Москва, нэмикхэм концертих
тапэки къащатыщх. «Налмэ-
сир» иубилий фэгъехыгъэ кон-
цертыр «Кабардинкэр» щуджыгъ,
«Къашъо» зыфиорэр, нэмикхэм
къышыгъэх.

Къэрэшее-Щэрджэсым и Къэр-
алыгъо ансамблэу «Эльбрусыр»,
Къэрэшее-Щэрджэсым къашъомкэ
и Къэралыгъо театрэу «Меркурий»

зыфиорэр «Налмэсир» иконцерт
хэлэжьагъэх, лъепкъ къашъохэр
къашыгъэх.

«Меркурием» ихудожественнэ
пащэу, ибалетмейстер шхъяаэу,
Къэрэшее-Щэрджэсым, Абхазым
язаслуженэ артистэу Мурат
Хагиевым зэрэхигъэунэфыкыгъ-
эу, «Налмэсир» артист цэры-
лиябэ щагъесагъ, пчыхъэзэхахъэм
гущыгъэту щызэфхэхуугъэхэм
гукъэкыж гъэшэгъонхэр ялэх.

Абхазым и Къэралыгъо ан-
самблэу «Шаратынэм» ихудоже-
ственни пащэу Руслан Бебие,
Адыгейим инароднэ артистэу,
Абхазым изаслуженэ артистэу
Нэмитэко Аслын, Урысыем
изаслуженэ артистэу, Адыгейим
инароднэ артистэу Къулэ Мыхъамэт,
нэмикхэм язэдэгүчүгъэ-
хуугъэм тахэлэжьагъ. Къашъом
псэ зэрэлтийр къыхагъэшыэз,
искуствэм ихэхъоныгъэхэм яеп-
лэхийхэр къыралыгъэх.

Искуствэм щыцэрилохэ Хъот
Заур, Зыхъэ Заурбый, Урысыем,
Адыгейим язаслуженэ тренерэу

Хъот Юныс, республикэ обществен-
нэ движениеу «Адыгэ Хасэм»
культурэмкэ икомитет хэтихэу
Гыукэл Сусан, Унэрэко Гулэз,
шэнэгъэзжэу Ахътэо Руслан, нэмикхэм
гущыгъэту тызыфхэхуугъэхэм
«Налмэсир» агъэльялпэ.
Гум къигүчүкырэ ансамблэм
иартистхэм аготыхэу сурэтхэр
нэбгырэ пшы пчыагъэмэ атырахы-
гъэх.

«Налмэсир» непэ йоф щы-
зышэхэрэм афэгушуагъэх, щытхуу
тхылхэр аратижыгъэх.

«Налмэсир» изыгъэпсэфыгъю
уахтэ къэсэгъэми, республикэм
шыкэрэ зэхахъэхэм ахэлэжьеэшт.
Москва бэдээгүй мазэм клошт.

— АР-М и Лышхъэу Кумпил
Мурат, Правительствэм, Парла-
ментым гущыгъ къодысу щымытэу
гукъэ тафэрэз, «тхыашуугъэпсэу»
яэтэжьы, — къыуагъ Хъоджэе
Аслын.

Пчыхъэзэхахъэр сыхати 4 фэ-
дизрэ къуагъэ. Концертым ият-
нонэрэ едэгыгъ къою республикэм
янсанблэхэм къашыгъ. «Налмэ-
сир» иартистхэм дахэу фэлэгъэхэм
залым чэсхэу пчыхъэзэхахъэм
еплэгъэх.

ЕМТЫЛН Нурбий.

Зэхэзышагъэр
ыкъи къыдэзы-
гъэкырэр:

Адыгэ Республикэм
лъепкъ Йофхэмкэ,
Іэкыб къэралхэм ашы-
псурэ тильэпкъэ-
гъухэм адырьээ зэпхы-
нагъэхэмкэ ыкъи
къэбар жуутгъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
щиэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79.

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кэ
заджэхэрэ тхылхэх
зипчыагъэхэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азығату 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтыр
12-м нахц цыкунэу
щытэп. Мы шаанхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкегъэкожых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушихъягъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Йофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкъи зэлты-
гээжээ амалхэмкэ
и Министрствэ
и Темыр-Кавказ
чыпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъягъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутийрэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкемкы
пчыагъэр
4474
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1108

Хэутынум узши-
кэлхэнэу щыт уахтээр
Сыхатыр
18.00

Зыщаутийрэх
уахтээр
Сыхатыр
18.00

Редактор шхъяаэр
Дэрбе Т.И.

Редактор
шхъяаэм игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшыэдэкыж
зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.